

Narodowy Instytut Wolności
Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego

Wolontariat senioralny. Dlaczego jest tak ważny?

Posiedzenie Zespołu ds. partycypacji społecznej osób starszych
KPRM 29 stycznia 2020

Katarzyna Tadeusiak - Jeznach

O czym opowiem

- Jaki jest wolontariat osób starszych?
- Forma aktywności seniora-
argumenty dla starszych osób.
- Przykłady ciekawych działań z
seniorami.
- Dyskusja - "Wolontariusz czy
pomocny sąsiad- jaka forma
zaangażowania społecznego jest dziś
do przyjęcia przez środowisko
senioralne?"

WOLONTARIUSZ OCHOTNIK AKTYWISTA DZIAŁACZ

Aktywni

Przy próbie opisu charakteru aktywności wolontariuszy seniorów, istotne staje się rozróżnienie wolontariatu formalnego i nieformalnego. Nieformalnego, czyli realizowanego indywidualnie poza wszelkimi strukturami instytucjonalnymi, a co istotne takiego, którego nikt z wolontariuszy nie nazywa wolontariatem.

działania na rzecz
instytucji/organizacji

wolontariat kompetencji

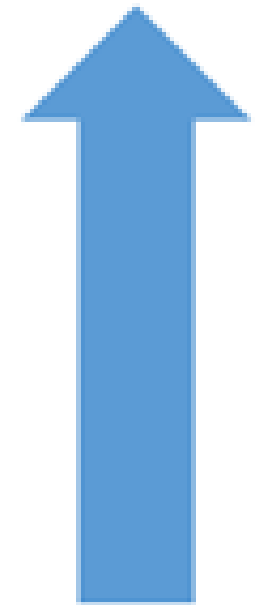
pomocowe działania
wspólnot religijnych

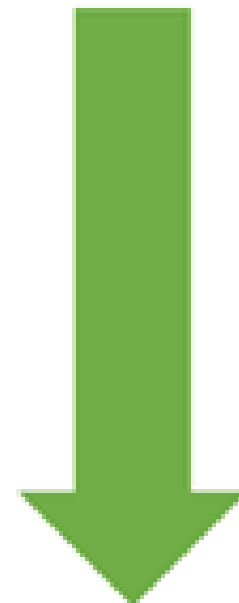
pomoc
sąsiedzka/rówieśnicza

samotni działacze
społeczni/aktywiści

wolontariat
formalny

wolontariat
nieformalny

GRUPY SENIORÓW ZWIĄZANE FORMALNIE BĄDŹ NIEFORMALNIE Z IDEA WOLONTARIATU

Opracowane na podstawie publikacji
"Wolontariat- modele angażowania
wolontariuszy w pracę na rzecz osób
starszych zależnych".

KATARZYNA TADEUSIAK-JEZNACH

Grupy mniej lub bardziej sformalizowane, często przy parafiach katolickich lub innych ośrodkach wyznaniowych. Przykładem są Legiony Maryi, oraz Koła Gospodyń Wiejskich. To popularna forma aktywności osób starszych.

Większość osób zaangażowanych w tych grupach to kobiety.

**CZŁONKOWIE
/CZŁONKINIE GRUP
WSPÓLNOTOWYCH**

Aktywni starsi, którzy pomagają swoim mniej zaradnym życiowo i niesamodzielnym rówieśnikom (pomoc sąsiedzka - nie jest nazywana wolontariatem).

Działania te są najczęściej oddolne i niesformalizowane...
kierowane do sąsiadów, znajomych, członków rodziny, ale także członków konkretnych organizacji, do których przynależą osoby starsze.

**SAMOPOMOC
STARSZYCH**

Działacze społeczni, którzy robią coś bezinteresownie dla społeczności, rozumianej szeroko lub lokalnie jako środowisko zamieszkania.

To członkowie Gminnych , Powiatowych i Wojewódzkich Rad Seniorów.

LOKALNI AKTYWIŚCI

Senior wolontariusz działający na zasadach określonych w Ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, czyli osoba, która w sposób świadomy, bezpłatny i dobrowolny zaangażowana jest w pracę na rzecz organizacji/institucji, zgodnie z literą prawa.

**WOLONTARIUSZE
FORMALNIE
ZAANGAŻOWANI W NGO**

Seniorzy w akcji - organizator
Towarzystwo ę

Zapytaj Seniora- organizator
Stowarzyszenie mbU

Senior Ekspert Serwis -
organizatora SES
Fundację Przemysłu Niemieckiego
do Współpracy Międzynarodowej

Same plusy Wolontariat 50+ -
Akademia Rozwoju Filantropii w
Polsce oraz Regionalne Centrum
Wolontariatu w Elblągu

ZAPYTAJ SENIORA

To projekt, w którym wolontariusze Stowarzyszenia „mali bracia Ubogich” pomagają pomagać.

**ZAPYTAJ
SENIORA**

Z LUDŹMI
PRZEZ LUDZI
DO LUDZI

Celem działalności Stowarzyszenia "mali bracia Ubogich" jest wspieranie osób starszych i samotnych, niepełnych z powodu pobrzedzonego wieku, choroby lub niepełności w trudnej sytuacji życiowej. Stowarzyszenie należy do Międzynarodowej Federacji "Les petits frères des Pauvres" i działa w Polsce od 2002 r. w Warszawie, Poznaniu i Lublinie.

Współpraca z Fundacją Inicjatyw Obywatelskich (FIO)

WOLONTARIUSZE W NGO DOBRE PRAKTYKI

CZYM JEST LUB MOŻE BYĆ DLA OSOBY
STARSZEJ AKTYWNOŚĆ WOŁONTARYSTYCZNA?

*Argumenty dla
niezdecydowanych*

ADAPTACJA DO XXI WIEKU

Wolontariat w opinii dojrzałych osób to sposobność do uczenia się, zdobywania doświadczeń, rozwoju umiejętności, współpracy i poprawy relacji z młodymi ludźmi, radzenia sobie we współczesnym świecie

PREWENCJA SAMOTNOŚCI

Czyli życie w otoczeniu ludzi. Wolontariat stwarza okazję regularnego kontaktu z innymi, pozwala poznać nowe osoby. Często jest pracą zespołową, co dodatkowo daje poczucie wsparcia grupy.

SAMOREALIZACJA

Odnalezieniem nowych ról w życiu na emeryturze, pewności siebie i swojego miejsca – poczucie bycie potrzebnym. Seniorzy mają bogate doświadczenie życiowe (nie tylko zawodowe), które mogą wykorzystać jako wolontariusze, a pomaganie innym to wejście w rolę mentora.

ZDROWIE PSYCHICZNE I FIZYCZNE

Seniorzy wolontariusze rzadziej cierpią na depresję oraz demencję, są aktywni, mają więcej okazji do ruchu i motywacji do regularnego trybu życia. Zamiast biernie czekać na pogłębiającą się starość, podejmują wyzwania, które są treningiem dla ciał i mózgów.

Udział w działaniach na rzecz społeczności w ramach wolontariatu wiąże się z dobrostanem psychologicznym, który objawia się wzrostem satysfakcji życiowej, podniesieniem samooceny, ograniczeniem narażenia na stres oraz nabyciem zdolności redukowania go.

Ponadto zwiększa długość życia poprzez rosnącą adaptację do zmieniających się warunków życia.

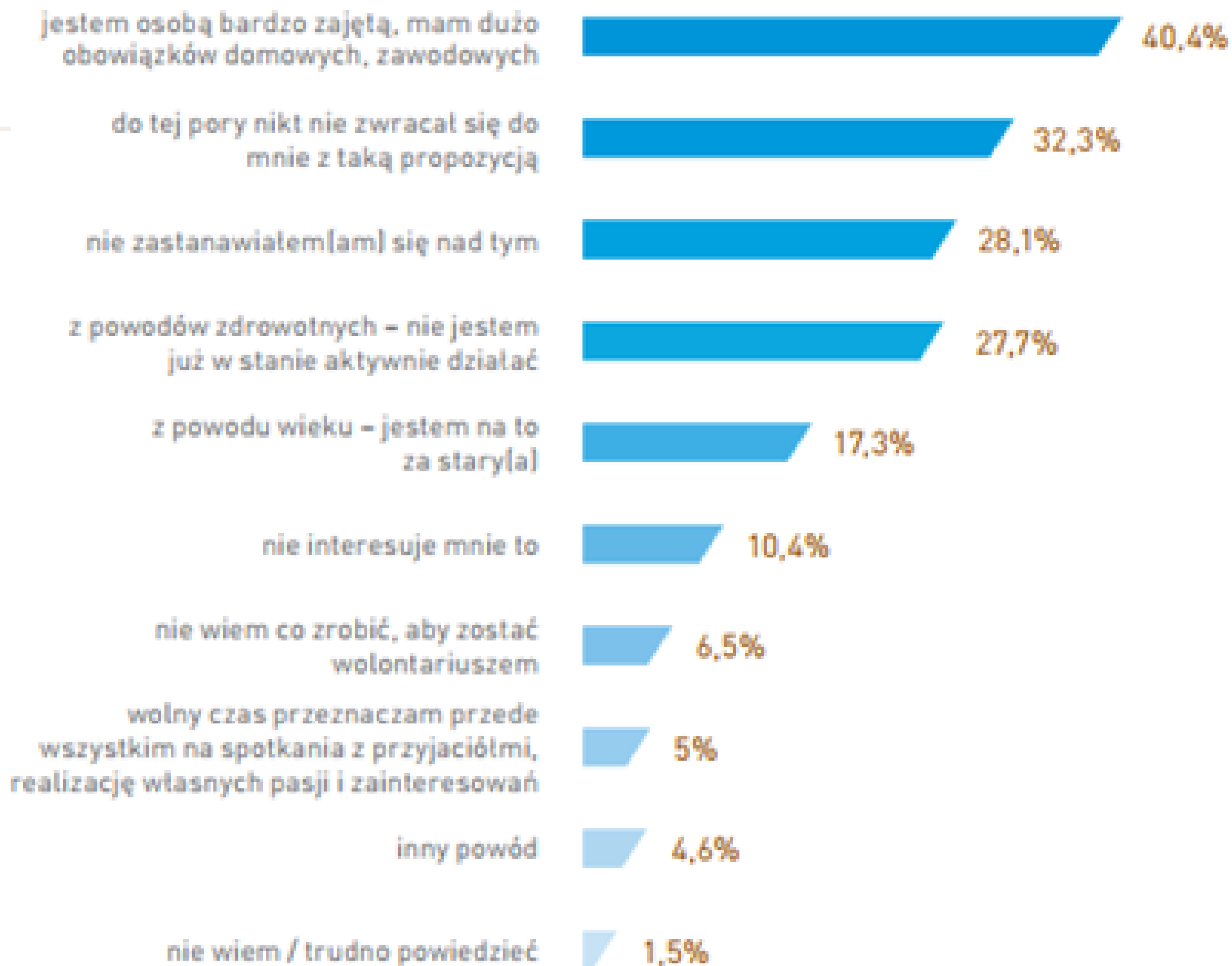
*Badania o
wolontariacie
seniorów*

Modele aktywności wolontarystycznej osób starszych

- zakorzeniony w kulturze ludowej i oparty na rodzinie model użyteczności i unikania bezczynności,
- model starości czasu wolnego upowszechniający się wraz z rozwojem kultury popularnej i kultury czasu wolnego,
- a także model aktywnej starości polegający na zaangażowaniu się osób starszych w działalność publiczną .

źródło ; M. Rymsza, Niestarzejący się sektor w starzejącym się społeczeństwie

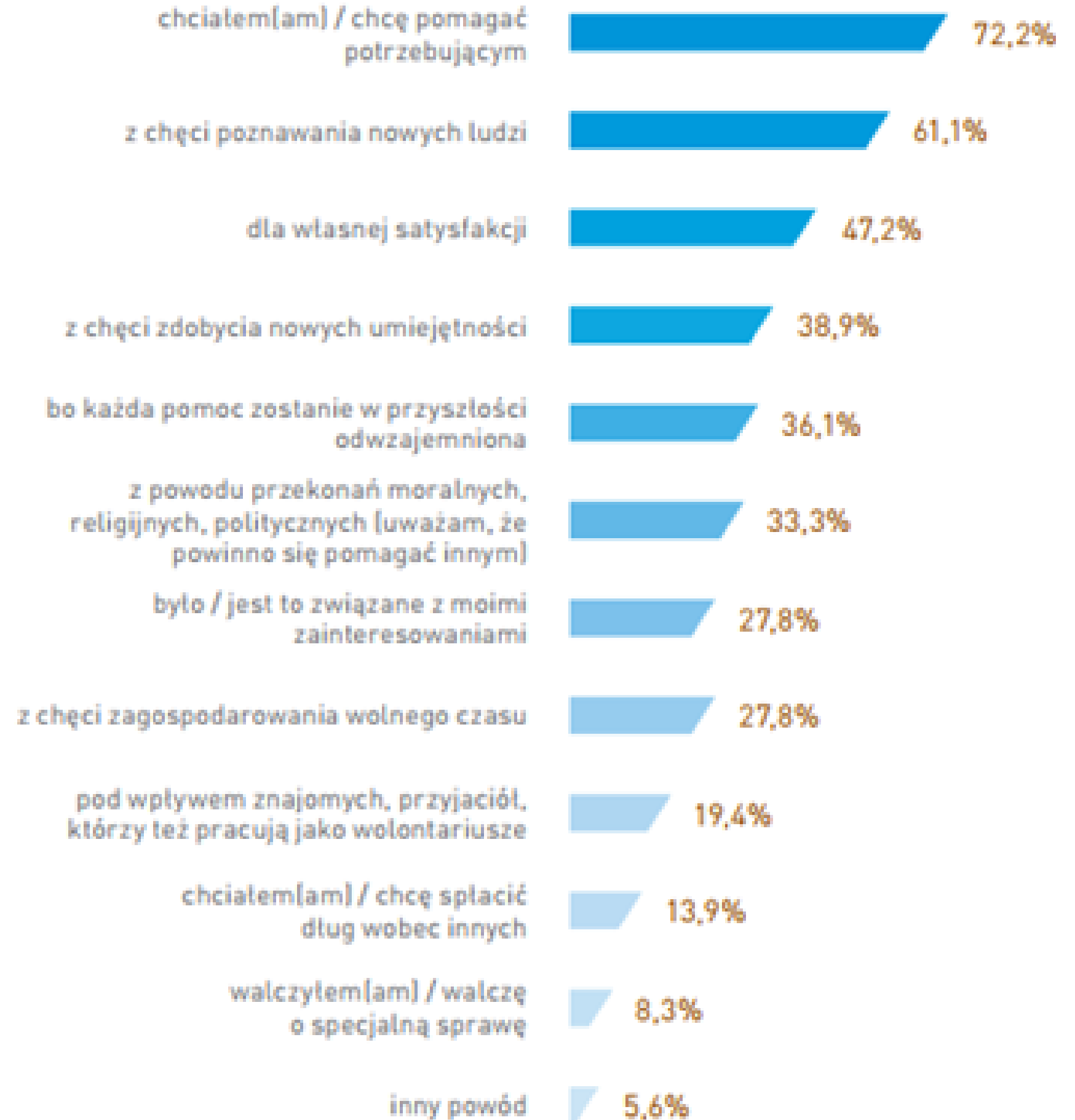
Dlaczego nie pracuje / nie pracował(a) Pan(i) jako wolontariusz?

Źródło; Beata Tokarz
Tomasz Schimanek,
Same plusy.
Wolontariat 50+
prezentacja
doświadczeń projektu
Akademia Rozwoju
Filantropii w Polsce
2007

*Motywacja do
wolontariatu
opinie seniorów*

Z jakich powodów zdecydował(a) się Pan(i) zostać wolontariuszem?

ANALIZA BADAŃ „MIEJSKI MODEL
AKTYWNOŚCI SPOŁECZNEJ SENIORÓW”.

Czy mamy
problem?

Niskie zainteresowanie osób starszych wolontariatem

*Determinanty
wieku*

- Bariery świadomościowe
- Silnie utrwalone role społeczne
- Postawy i światopogląd seniora
- Deficyty informacyjne na temat wolontariatu
- Doświadczenia z młodości
- Czynniki zaufania społecznego specyfika niż poziom.

- **fasadowość oferty dla seniorów**, związana z faktem, że organizacje nie zawsze potrafią
- **stereotypowe postrzeganie seniorów**, więc organizacje nie wiedzą, czego oczekują sami seniorzy;
- **organizacje oczekują, że seniorzy sami do nich przyjdą** i „się zorganizują”;
- **organizacje nie są przygotowane** do zidentyfikowania potrzeb potencjalnego klienta w starszym wieku, bo, jak mówią przedstawiciele – nawet nie widzą, gdzie ich szukać;
- **bariery lokalowe oraz „finansowanie”** wolontariatu (nie wynagrodzenie, a np. koszty ubezpieczenia, szkolenia itd.)[i].
- **organizacje zajmujące się promocją wolontariatu w niewielkim stopniu kierują swoją ofertą do osób starszych;**
- **organizacje seniorskie nie promują wolontariatu wśród swoich członków i podopiecznych.**

Narodowy Instytut Wolności
Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego

WOLONTARIUSZ CZY POMOCNY SĄSIAD?

Zapraszamy do dyskusji...